

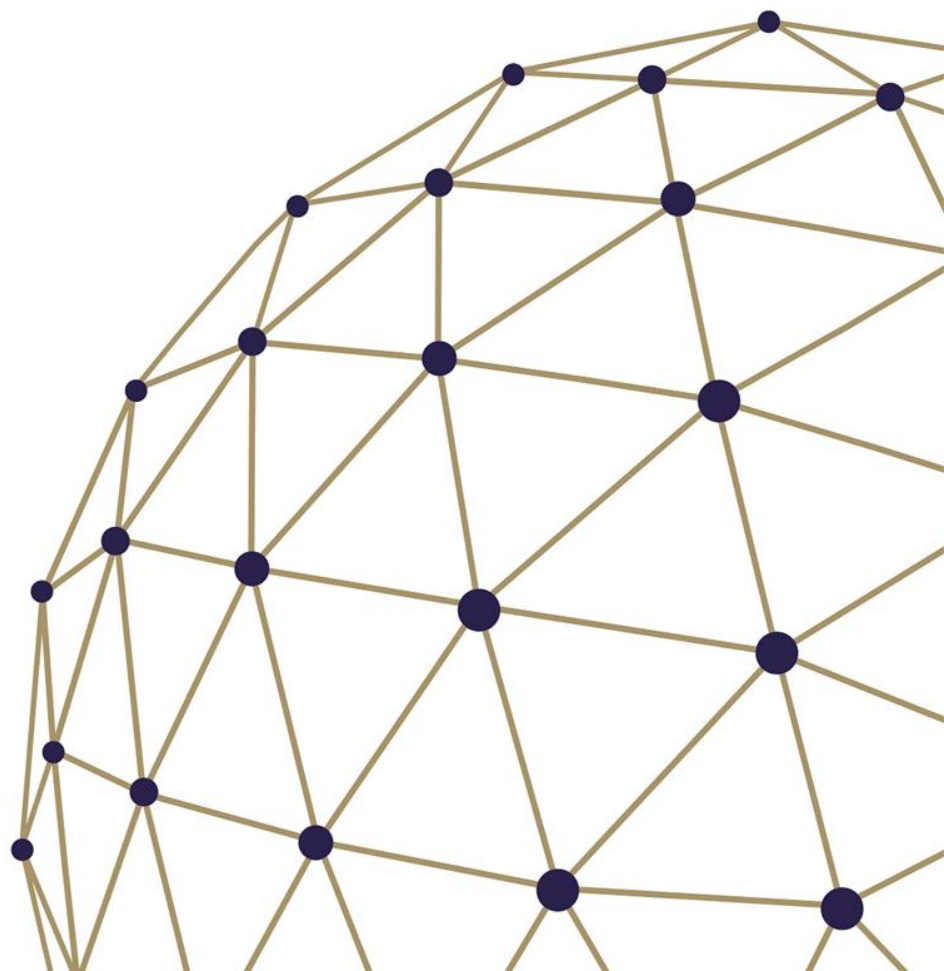

Centrifugális erők az Európai Unióban

Dr. SZAPÁRY GYÖRGY

Budapest HBLF

2017.04.20.

Centrifugális erők az Európai Unióban

- A széthúzó erők nem gazdaságpolitikai, hanem politikai és társadalmi természetűek.
- Multidimenzionális jellegűek, átívelnek a tradicionális kelet-nyugat vagy észak-dél ellentéteken.
- **Migráció, Brexit, Görögország, protekcionizmus, Törökország, orosz szankciók.**
- A Nagy Pénzügyi Válság a felszínre hozott olyan problémákat, amelyek jelenleg a társadalom főbb kihívásait jelentik: alacsony növekedés, magas munkanélküliség, növekvő jövedelemegyenlőtlenség. Ezek mind az *anti-establishment* és nacionalista érzelmeket fűtik.

Centrifugális erők az Európai Unióban

- Az alapító atyák egyre szorosabb Európai Uniót (*ever closer Europe*) vizionáltak, hogy megelőzzék egyszer és mindenkorra a háborúkat az európai népek között.
- Ez az összetartó erő felhígult, ahogy a második és harmadik generációk már nem tapasztalták meg a háborúk borzalmait.
- A bővítési hullámok is szerepet játszottak. A „70 év béke” máshogy hangzott annak a 100 millió embernek, akik a szovjet kommunista diktatúra alatt éltek több, mint 40 évig az alatt a bizonyos 70 év alatt. Mások voltak az elvárások.
- Frans Timmermans: „*that is Europe, same destiny, different perspective*”.

Migráció

- A migráció az egyik legégetőbb probléma, ami elégedetlenséget okoz az EU-ban. Három tényezőre érdemes felhívni a figyelmet:
- Különböző tapasztalat és hozzáállás a volt gyarmatosító országok (UK, FR, IT, ES, PT, BE, NL) és a gyarmatosítási tapasztalatokkal nem rendelkező KKE-országok között; nem az együttérzés hiánya.
- Állomány-folyam (*stock-flow*) probléma.
- Különböző problémák és érdekek a tengerparti és a szárazföldi útvonalak frontországai között.

Migráció

- Európa gazdag és védtelen, ami csábítja a népvándorlást, akár csak a világ bármely pontján a történelem folyamán, ahol hasonló körülmények léteztek.
- Az ellenőrizetlen migráció Schengen összeomlásához vezethet, ami az európai projekt egyik legkézzelfoghatóbb és népszerűbb eleme az EU-nak.
- Lásd a megnövekedett határellenőrzéseket.

Brexit

- A Brexit a legnyilvánvalóbb esete annak, hogyan tudja a migráció gyengíteni (felbomlasztani?) az európai egységet.
- A politikai diskurzus a KKE bevándorlásról szólt, de valójában az emberek a migráció jelensége ellen szálltak szembe, hiszen a legtöbb bevándorló az Egyesült Királyságba az EU-n kívülről érkezett.
- Még nem lehet tudni, hogyan fognak végződni a tárgyalások, egy biztos, a megállapodásnak nem szabad a UK-t „büntető” jellegűnek lennie.

Bevándorlás az Egyesült Királyságba

Bevándorlók aránya az Egyesült Királyságban (az összes bevándorló százalékában)

1985		2014	
Írország	16,50%	India	9,40%
India	13,50%	Lengyelország	8,20%
Pakisztán	6,90%	Pakisztán	6,00%
Jamaica	5,10%	Írország	5,00%
Németország	4,60%	Németország	4,30%
Összesen	46,60%	Összesen	32,90%

Újonnan érkező migránsok aránya (az összes érkező migráns százalékában)

1985		2014	
Amerikai Egyesült Államok	20,60%	India	9,80%
Írország	10,60%	Amerikai Egyesült Államok	6,70%
India	5,20%	Románia	6,20%
Pakisztán	4,10%	Lengyelország	6,10%
Németország	3,90%	Kína	5,70%
Összesen	44,40%	Összesen	34,50%

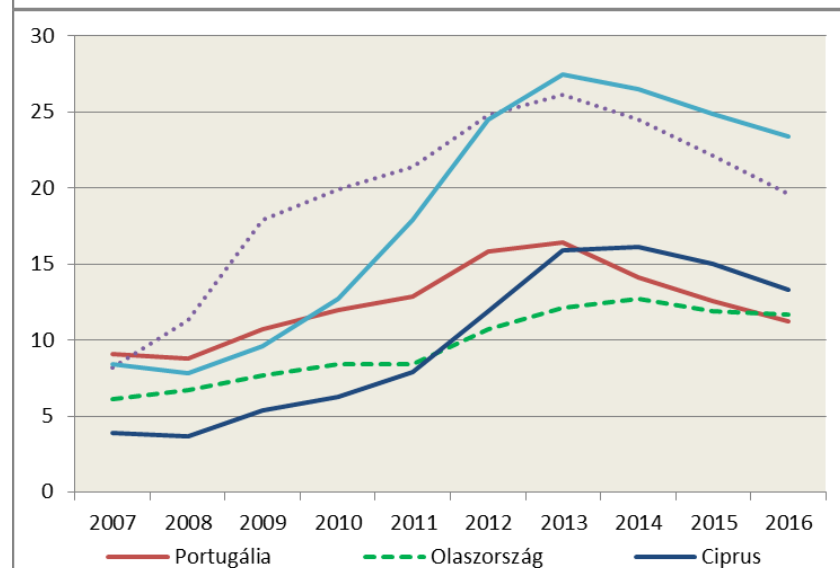
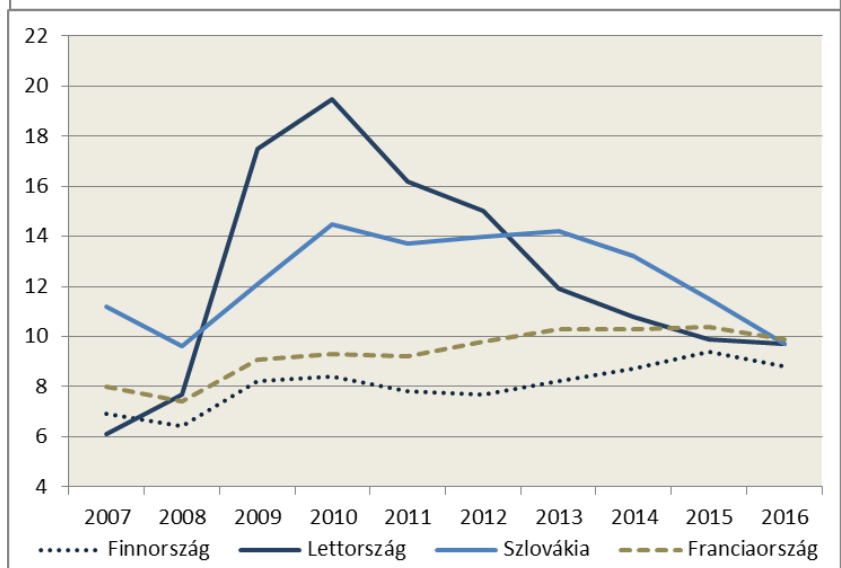
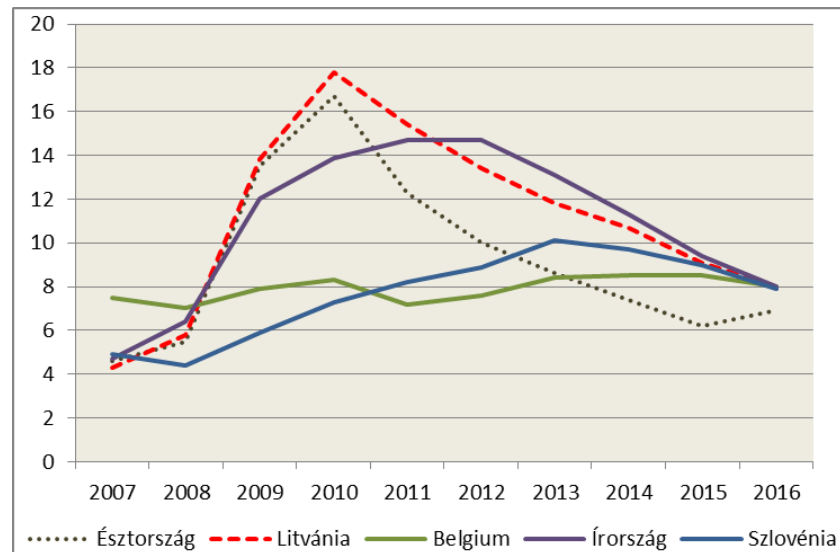
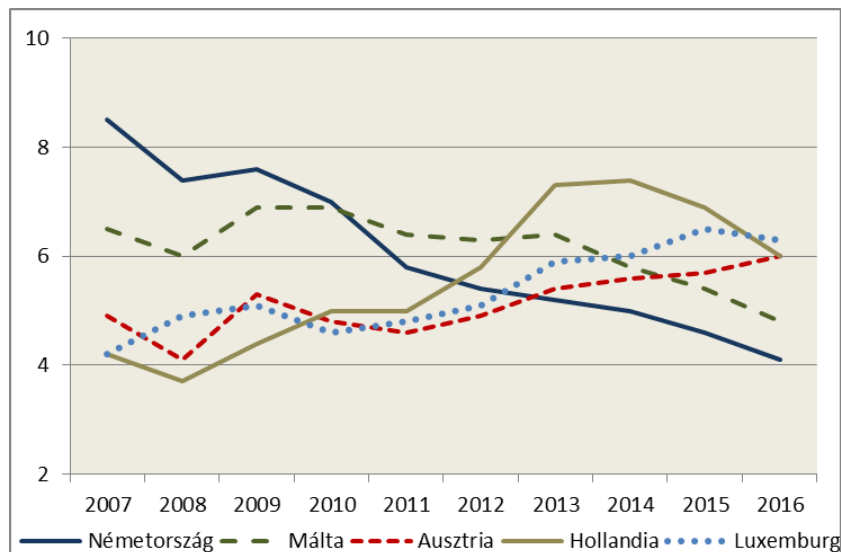

Eurozóna

- Schengen és az egységes piac mellett, az euro az európai integráció másik vívmánya.
- Az eurozóna kohézióját fenyegeti az egyenlőtlen növekedés és a munkanélküliség jelentősen eltérő szintjei: 20% vagy több GR, ES; 10% vagy több IT, PT, CY; alig 10% alatt FR, SK, miközben csak 6% vagy alatta DE, NL, AT.
- Egyenlőtlen fiskális mozgástér. Míg 2007-ben csak 4 EU tagországban haladta meg szignifikánsan az államadósság a GDP 60%-át, addig 2016-ban már 13 országban.
- Az alternatíva rosszabb. 1973-93 között 36 árfolyamkiigazítás történt. A kamatlábak szélsőségesen különböztek.

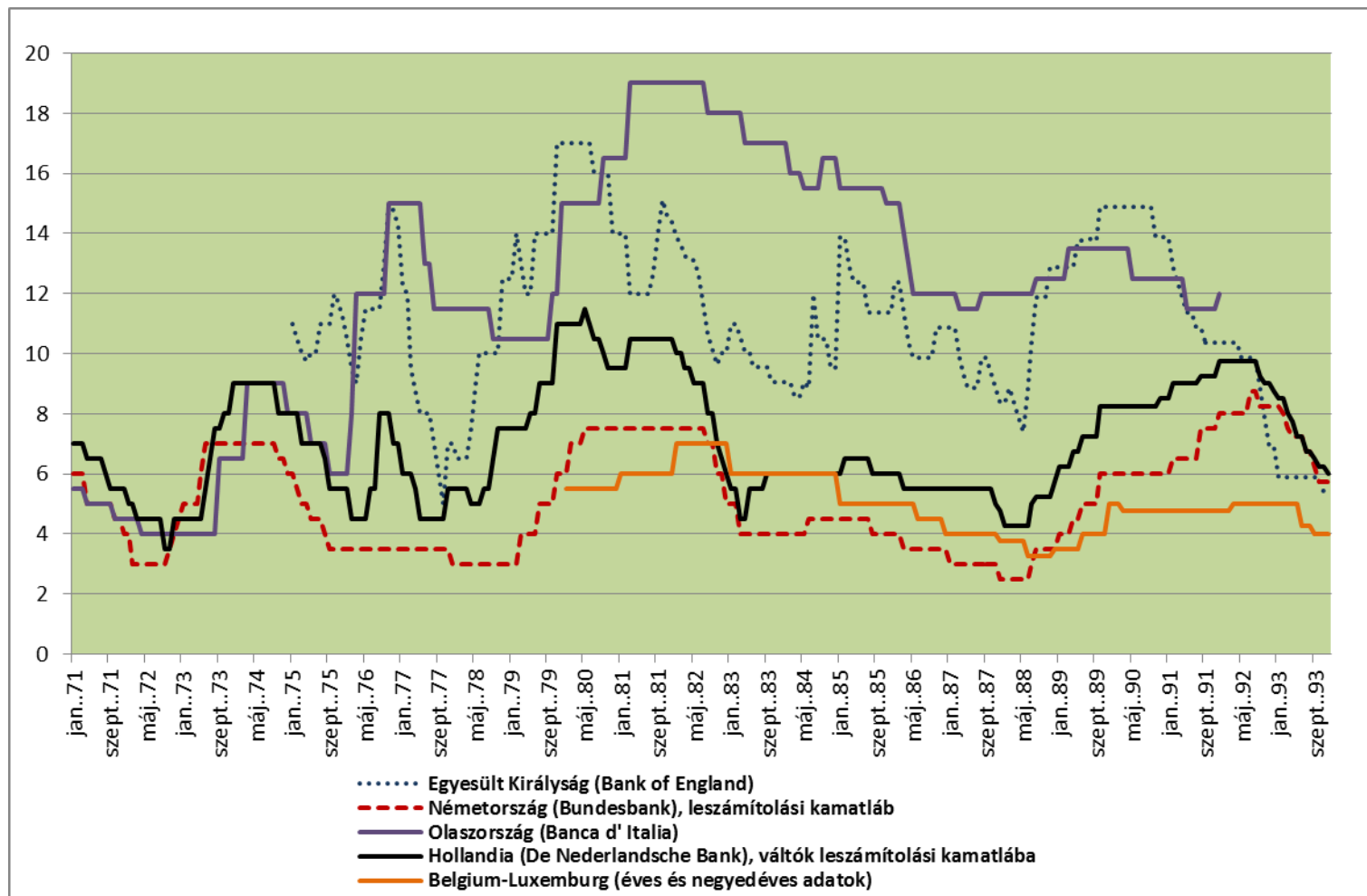

Munkanélküliség az euroövezetben (2007-2016) az aktív korú népesség százalékában

Az irányadó kamatlábak alakulása (1971-1993) százalékban

Intézkedések a válság óta

- *European Stability Mechanism – Tűzfal. European Systemic Risk Board. Single Supervisory Mechanism. Single Resolution Mechanism.*
- Ezek a pénzügyi stabilitás érdekében meghozott fontos lépések, de meg kell várni, hogy milyen hatékonyan fognak működni a valóságban.
- További lépésekre van még szükség a bankunió hatékony működéséhez: európai szintű betétbiztosítási rendszer, az európai szanálási alap hitelt érdemlő feltöltése.

Fiskális unió?

- A fiskális unió távol van, a legtöbb tagország nem hajlandó feladni a szuverenitását az adó és költségvetési kiadások terén.
- A szabályalapú fiskális koordináció önmagában nem elégséges.
- Charles Goodhart: ha egy számszerű indikátorból gazdaságpolitikai szabályt csinálnak, akkor az elveszti a megbízhatóságát.
- **Egyszerű** szabályokra van szükség, de azokat csak erős és felelős kormányok tartják be.

Túlzottdeficit-eljárás az Európai Unióban (1999-2016)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ausztria																		
Belgium																		
Bulgária																		
Ciprus																		
Csehország																		
Dánia																		
Egyesült Királyság																		
Finnország																		
Franciaország																		
Görögország																		
Hollandia																		
Horvátország																		
Írország																		
Lengyelország																		
Lettország																		
Litvánia																		
Magyarország																		
Málta																		
Németország																		
Olaszország																		
Portugália																		
Románia																		
Spanyolország																		
Szlovákia																		
Szlovénia																		
	Lezárt eljárások																	
	Folyamatban lévő eljárások																	

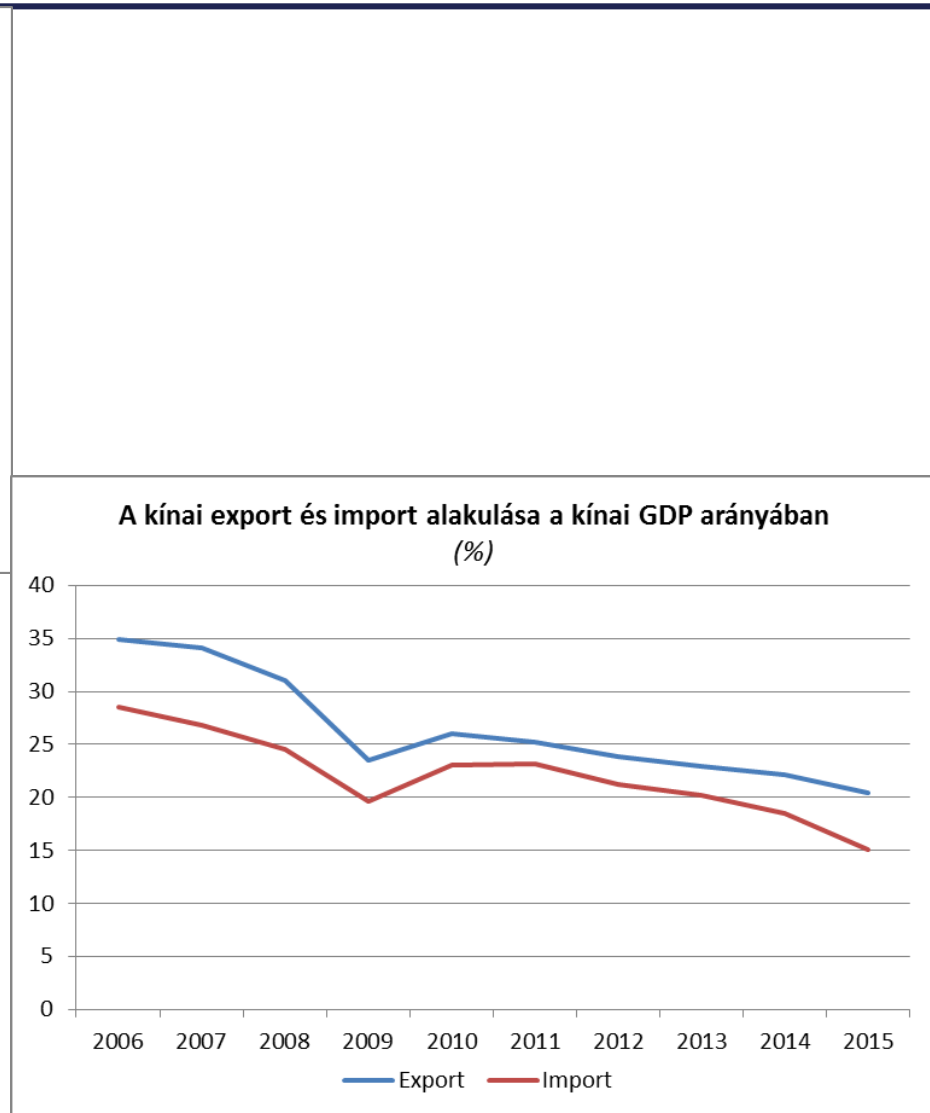
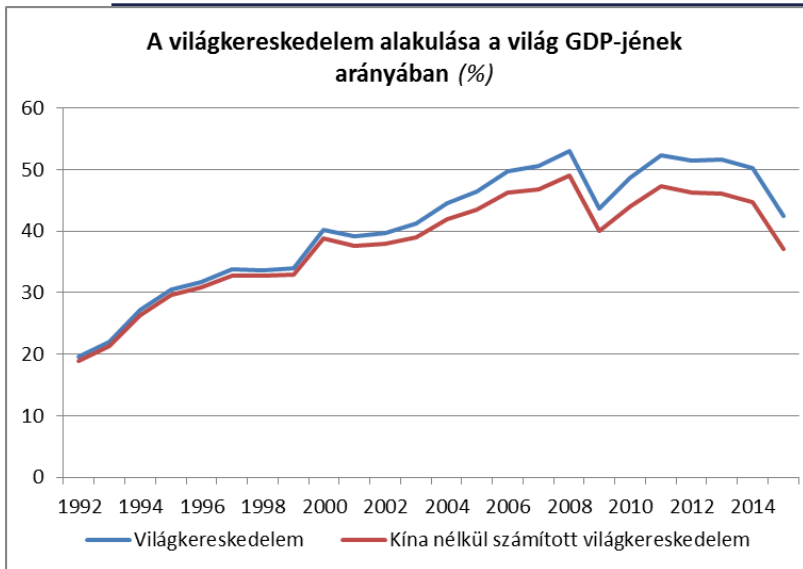

Föderális Európa vagy szuverén nemzetállamok

- A nemzetállamok nem veszélyeztetik a demokráciát. Ellenkezőleg, az európai felszabadító háborúk és a kommunista diktatúrával való szembenállás a tanulsága annak, hogy erős európai nemzetállamok az eddig kitalált legjobb egység, közösség, ami meg tudja teremteni a bizalmat, elszántságot és áldozatkészséget a szabadság és demokrácia védelmére.
- 2016. december 11-én Oslóban a Nobel-békedíj fórumán elhangzott beszédében Henry Kissinger elég lesújtóan vélekedet Európáról: „ *a continuing weakening of European relevance because of Europe’s loss of a sense of global mission*”.

Világkereskedelem alakulása

Protekciónizmus

- A kereskedelem óriási mértékben járult hozzá a világ GDP-jének növekedéséhez.
- Újabban sokak a munkahelyek elvesztését látják a szabadkereskedelemben, ezért annak korlátozását szorgalmazzák.
- A szabadkereskedelem nem a javak egyenlő elosztásáról szól, azt más eszközökkel szükséges orvosolni. A szabadkereskedelem veszteségeit egyéb eszközökkel kell kompenzálni.
- Ha csak a negatív hatásokról beszélünk és nem hangsúlyozzuk a szabadkereskedelem pozitív hatásait, akkor a növekedés egy fontos motorját veszíthetjük el évtizedekre.

Köszönöm a megtisztelő figyelmüket!